

Sygn. akt III KK 187/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **P. B., M. K. i A. P.**

skazanych z art. 217 § 1 k.k.

oraz **J. K.**

skazanego z art. 157 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2023 r.,

wniosku obrońcy skaranych

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek
od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt III KK 187/22.**

UZASADNIENIE

W dniu 21 kwietnia 2022 r. w Sądzie Najwyższym zarejestrowana została sprawa o sygn. akt III KK 187/22 w związku z wniesieniem kasacji przez obrońcę skaranych P. B., J. K., M. K. i A. P. od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt IV Ka 1119/21, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt II K 912/18. Chociaż skazanym nie wymierzono kar bezwzględnego pozbawienia wolności, to zgodnie z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. kasację przyjęto do rozpoznania wobec podniesienia w niej zarzutu zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytego obsadzenia Sądu drugiej instancji (art 439 §

1 pkt 2 k.p.k.). Miało to wynikać z faktu, że w składzie tego Sądu uczestniczył sędzia powołany przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu sędziego Sądu Okręgowego w Szczecinie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz innych ustaw, według skarżącego „quasi organu”, który „utracił przymiot elementarnej niezależności”, co skutkowało wadliwością procesu nominacyjnego.

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 28 kwietnia 2022 r. sprawa została przydzielona sędziemu SN Pawłowi Kołodziejskiemu, który w trybie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. wystąpił z żądaniem wyłączenia go od rozpoznania sprawy. To postąpienie motywował tym, że na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz innych ustaw, zaś w przedmiotowej kasacji podniesione zostały m.in. zarzuty związane z nieprawidłową obsadą Sądu odwoławczego z uwagi na udział w nim osoby, która na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Szczecinie została powołana przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy wspomnianej ustawy. Sędzia Paweł Kołodziejski podkreślił, że w tej sytuacji jego udział w rozpoznaniu zarzutów podniesionych w kasacji stanowiłby rażące naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji mogłoby wywołać u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu.

W uznaniu tych racji postanowieniem z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. III KO 65/22, Sąd Najwyższy wyłączył sędziego SN Pawła Kołodziejskiego od udziału w przedmiotowej sprawie.

Sytuacja ta powtarzała się, bowiem przy losowym systemie przydziału spraw, niniejsza sprawa trafiała do referatów innych sędziów powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, kolejno do:

- referatu sędziego SN Marka Motuka, którego żądanie wyłączenia go od udziału w sprawie zostało uwzględnione postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2022 r., sygn. akt III KO 84/22,

- referatu sędziego SN Adama Rocha, którego żądanie wyłączenia go od udziału w sprawie zostało uwzględnione postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2022 r., sygn. akt III KO 84/22.

Następnie sprawa została przydzielona sędziemu SN Małgorzacie Bednarek, również powołanej do pełnienia tego urzędu przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Spotkało się to z reakcją obrońcy skazanych, który powołując się na art. 29 § 5 i 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) wystąpił z wnioskiem „o stwierdzenie, że Sędzia Sądu Najwyższego Małgorzata Bednarek nie spełnia przesłanek wymogów niezawisłości i bezstronności w niniejszej sprawie z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i jej postępowaniu po powołaniu, co w okolicznościach sprawy może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy, a tym samym o wyłączenie jej od rozpoznania sprawy”.

Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Karnej zarządzeniem z dnia 9 listopada 2022 r., sygn. akt III KB 13/22, na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 i n. uSN wniosek ten odrzucił, zarazem uznał, że „z uwagi na treść zarzutu z pkt. 1 kasacji oraz wątpliwości związane z procesem nominacyjnym SSN Małgorzaty Bednarek”, pismo obrońcy należy potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i nadać mu dalszy bieg.

Rozpoznając ten wniosek, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie, przy czym zbędny jest obszerny wywód tłumaczący to stanowisko. W pełni aktualne pozostają bowiem te racje, którymi kierowali się poprzedni sędziowie sprawozdawcy – P. K., M. M. i A. R., występując o wyłączenie ich od udziału w niniejszej sprawie kasacyjnej, jak też Sąd Najwyższy wydając postanowienia o treści zgodnej z żądaniami sędziów. Jak wyżej podano,

jedynym zarzutem podniesionym w kasacji wniesionej na rzecz czterech skazanych, jest zarzut zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej mającej wynikać z faktu, że sędzia, który był w składzie Sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Szczecinie został powołany do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, a więc ukształtowany polityczną decyzją większości sejmowej, co według licznych opinii, w tym skarżącego powoduje, że obecnie nie jest to organ tożsamy z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1. Sędzia Małgorzata Bednarek do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego również została powołana przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W tym stanie rzeczy nie ulega wątpliwości, że zaistniałyby niebezpieczne wątpliwości, w pierwszej kolejności po stronie skarżącego, co do rzetelnego i bezstronnego rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy, w którego składzie orzekającym zasiadałaby sędzia Małgorzata Bednarek. Wymieniona sędzia rozstrzygając o zasadności kasacji, w pośredni sposób wypowiadałaby się bowiem co do własnego statusu jako sędziego Sądu Najwyższego, co prowadziłoby do naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*. Okoliczność tę miał na uwadze Sąd Najwyższy, gdy w pkt 6 uchwały składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, nr 6, poz. 22) stwierdził, że środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze.

Kierując się powołanymi względami, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

